

Отже, в умовах функціонування банків та фінансово-промислових систем необхідна об'єднуюча інформаційна модель, яка сконцентрує зусилля на досягненні загальної мети — забезпеченні інвесторів і інших зацікавлених сторін інформацією, яка їм необхідна для ухвалення рішень.

Іонін Є. Є.,

*д-р екон. наук, професор, завідувач кафедри «Облік, аналіз і аудит»,
Донецький національний університет*

ПРОБЛЕМНІ АСПЕКТИ ФІНАНСОВОГО АНАЛІЗУ В УМОВАХ ВПРОВАДЖЕННЯ В УКРАЇНІ МІЖНАРОДНИХ СТАНДАРТІВ ФІНАНСОВОЇ ЗВІТНОСТІ І АУДИТУ

Потреби української економіки у фінансових ресурсах вимагають пошуку нових джерел їх залучення, які передбачають вихід на міжнародні фінансові ринки за світовими правилами, серед яких слід відзначити стандартизацію розкриття інформації фінансового та не фінансового характеру. Безумовно що фінансова відкритість є обов'язковою компонентою здатності України брати участь в міжнародних кредитно-фінансових відносинах без негативних наслідків для макроекономічної стабільності держави. Все це передбачає поступове впровадження в Україні міжнародних стандартів фінансової звітності (IFRS), аудиту (IFAC), стандартів розкриття інформації, встановлених Міжнародною комісією з цінних паперів (IOSCO).

Від прозорості та уніфікованості інформаційної складової фінансового простору залежить фінансова безпека учасників. Введення в практику стандартизованих за основними параметрами форм фінансової звітності дає змогу розробляти і використовувати типові методики аналізу звітності, аналітичні процедури. Однозначність трактування інструментів економічного аналізу створює необхідні умови для формування якісної бази управлінських рішень, посилює дохідливість інформації фінансової звітності, висуває підвищені вимоги до аналітиків, відповідальністю яких є — підготовка на основі отриманої інформації високоякісних дослідницьких матеріалів.

Як відомо, прийняття управлінських рішень не можливо без аналізу, в цьому основа наукового управління. Аналітичне обґрунтування управлінських рішень — це запорука життєздатності підприємства. В останні роки намітилась тенденція посилення

провідної ролі фінансового аналізу в системі аналітичних досліджень, що обумовлена наступним:

1) Підвищенням ролі і значення фінансових показників в оцінці суб'єктів господарювання. Це пов'язано з тим, що в кінцевому рахунку, у фінансових показниках концентруються всі інші показники господарської діяльності і, відповідно, господарські операції. В умовах ринкової економіки дія конкуренції призводить до того, що на перше місце висуваються показники платоспроможності та ліквідності, фінансової стійкості, ділової активності, рентабельності. Всі ці показники складають основу фінансового аналізу.

2) Доступністю інформаційної бази — фінансової звітності, що є основним джерелом інформації для зовнішніх користувачів, яка не становить комерційної таємниці. Підтвердженням цьому є реформування системи бухгалтерського обліку в Україні з 2000 р.

Формування обов'язкового стандартного масиву інформації, особливо на корпоративному рівні, не може не торкнутися питання уніфікації (типізації) аналітичних показників, тобто приведення їх до єдиної норми, до однаковості. Система аналітичних показників, використовуваних у теорії і практиці як в Україні, так і інших країнах СНД, свідчить, що з цього питання є великі недоробки. З одного боку, немає єдиної термінології, а з іншого — ті самі за назвою аналітичні показники розраховують різними способами, що безумовно, позначається на їхньому змісті і, відповідно на сфері застосування. У цьому разі йдеться про ідентичність назви і формули розрахунку показників, а також про підходи до встановлення їхніх припустимих значень і формування на цій основі висновків щодо фінансового стану підприємств.

Невідповідність назви показників їх формулам розрахунку та рекомендованим значенням стає критично значущою в умовах застосування досить великої кількості методик аналізу фінансово-господарської діяльності. Критичний аналіз діючих методик економічного і фінансового аналізу в Україні показує, що деякі з них не враховують змін, що відбуваються в системі бухгалтерського обліку і фінансової звітності, як найважливішого джерела інформації. Крім того, вони механічно копіюють один одного з певними характерними помилками. Таким чином, можна сказати, що без «наведення порядку» у діючих методиках аналізу, затверджених органами виконавчої влади, неможливо вирішити питання створення єдиної аналітичної бази суб'єкта господарювання. При цьому, потрібно вирішити питання термінології показників і формул розрахунку, нормативних значень, сфери застосування тощо.

Стандартизований набір аналітичної інформації і, насамперед, на корпоративному рівні в рамках фінансового звіту, істотно розширить його аналітичні можливості: буде чітко видно стан кожної компанії в межах галузі в розрізі основних фінансових показників. Важливо також і те, що динаміка таких показників згодом дасть змогу виробити галузеві норми (рекомендовані значення) по кожному з них. Актуальність цього визначається тим, що у вітчизняних методиках фінансового аналізу рекомендовані значення тих чи інших показників не враховують галузевої специфіки підприємств. Необхідною умовою для виходу підприємств на ринок цінних паперів є розробка єдиної методології оцінки господарської діяльності для цілей фондового ринку. Цивілізований фондовий ринок ґрунтується на інформаційній відкритості та прозорості, що забезпечується розкриттям інформації емітентами цінних паперів про результати діяльності й перспективи розвитку. В деяких методиках аналізу має місце формальний підхід до інтерпретації показників. По перше, це відноситься до коефіцієнта фінансової незалежності (автономії), при значенні якого $\geq 0,5$ робиться висновок о добром фінансовому стані підприємства. Це не завжди відповідає реальності, а іноді свідчить про збитковість діяльності і можливість банкрутства.

За останні два десятиріччя у нас широко використовуються фінансові коефіцієнти. Формалізований підхід до їх розрахунку створює ілюзію простоти і доступності проведення аналізу. Фінансові коефіцієнти — це інструменти подальшого проведення аналізу, який передбачає знання господарських операцій, логіку формування показників фінансової звітності і їх взаємозв'язок.

Кіндрацька Л. М.,

*д-р екон. наук, професор, завідувач кафедри обліку
в кредитних і бюджетних установах та економічного аналізу,
ДВНЗ «Київський національний економічний університет
імені Вадима Гетьмана»*

ІНСТИТУЦІЇ ОБЛІКУ ТА АНАЛІЗУ В ІНФОРМАЦІЙНІЙ СИСТЕМІ СУБ'ЄКТІВ ГОСПОДАРЮВАННЯ

У сучасних економічних процесах питанням бухгалтерського обліку та економічного аналізу відводиться важливе місце. Ще донедавна вони розглядалися окремо з огляду на специфіку функцій, виконуваних у діяльності суб'єктів господарювання. Нині